

Per una vida digna per a tothom, les persones al centre

*Propostes polítiques de Càritas Diocesana de Barcelona
Any 2021*

«El bé, com també l'amor, la justícia i la solidaritat, no s'assoleixen d'una vegada per sempre; han de ser conquerits cada dia.»

Papa Francesc, *Frattelli Tutti*, 2020

El darrer informe FOESSA publicat posa de manifest la preocupant situació de fractura de la nostra societat. A la Diòcesi de Barcelona, el 32% de la població es troba en una situació d'exclusió. En el cas de Catalunya els nivells d'exclusió se situen en el 29%, un xic per sobre de la taxa del global d'Espanya (23%).

L'estudi FOESSA constata que la COVID no ha fet més que augmentar la bretxa de desigualtat ja existent. I és que **plou sobre mullat**: els col·lectius en situació de més vulnerabilitat són els que més han patit les conseqüències de la crisi; partien d'una situació de gran dificultat i s'han vist exposades a nivells de precarietat més grans, sense cap tipus de protecció social. La pandèmia ha empitjorat les condicions de molta gent, sí, però ha impactat molt més negativament en aquells que ja es trobaven en una situació de major desavantatge.

La fractura s'incrementa i les desigualtats creixen, no tan sols enteses a nivell econòmic sinó també de gènere, edat, origen, formació i capacitació digital.

En el conjunt del Catalunya, podem veure que l'impacte a la metròpoli i Diòcesi de Barcelona en aquest sentit és més important, ja que és on s'hi pateixen uns efectes més intensos que a la resta del territori. Això és degut a l'elevat cost de la vida en l'entorn urbà com alhora per ser una zona on hi viu molta població migrada que pateix especialment els efectes de l'exclusió.

Per tot això estem convençuts que hi ha molts aspectes en els que cal un abordatge integral i interadministratiu per donar una resposta conjunta i de coproducció entre els agents socials i les institucions.

P El primer repte té a veure amb l' **habitatge**. I és que la **LLAR ÉS LA CLAU** per a entendre el fenomen de l'exclusió. Som conscients que aquest és el gran tema a abordar.

Sabem que Catalunya hi ha una mica més d'1.300.000 de llars que viuen en un habitatge inadequat i que hi ha més de 2000 persones dormint al carrer a Barcelona ciutat i als municipis de la 1a i 2a corona metropolitana.

La manca d'un habitatge estable fa que les persones tinguin un gran patiment emocional i les relacions es van **tensant i erosionant**.

Com a Càritas sabem que aportem un granet de sorra en la solució al problema. Des de l'**experiència directa i l'acompanyament**, com moltes d' altres entitats i conjuntament amb algunes d' elles, estem donant **resposta habitacional**; apostant per pisos compartits o projectes col·lectius, on no sols acompanyem a les persones tenint un sostre sinó en la millora de la seva ocupabilitat, abordant el seu malestar emocional i ajudant a vincular-se a espais comunitaris on fer xarxa i vincle amb d' altres persones. Procurem així, donar una resposta integral a la seva situació de vulnerabilitat. Aquesta tasca però, no és suficient per a arribar a tothom.

Per tot això, **cal una política decidida d'habitatge social** que faciliti l'accés i el manteniment d'un habitatge digne a la població en situació d'exclusió social. Celebrem la recent aprovació de la proposició de llei d'ampliació de les mesures urgents per fer front a l'emergència habitacional. Calen, en paral·lel, **mesures estructurals** que transformin les condicions del mercat d'habitatge per a que esdevingui un dret efectiu per a tota la ciutadania. Per això, proposem:

- **Ampliar el parc d'habitatge social.**
- **Regular l'accés als habitatges d'emergència social amb caràcter universal.**
- **Garantir el dret a l'energia.**
- **Aprovar la llei per a fer front i erradicar el sensellarisme.**

P En relació amb la possibilitat del manteniment d'una llar, ens cal parlar com a segon repte a abordar del **mercat laboral**. Malgrat que s'hagin destruït menys llocs de treball (gràcies als ERTOS) que en la crisi anterior, ha augmentat la incertesa i els itineraris complexos. La taxa de temporalitat i la de parcialitat, sobretot la no desitjada, han augmentat. Alhora, totes les persones dedicades a l'economia informal han vist destruïdes les seves possibilitats d'ingressos durant els pitjors mesos de la pandèmia. És per tot això que són **necessaris**:

- **Plans d'ocupació enfocats als col·lectius en situació de més precarietat laboral** (aturats de llarga durada...)
- **facilitar en el trànsit de la irregularitat a la regularitat** (ampliació ACOL...).

S'haurien de complementar, així mateix, els salaris escassos amb altres mesures redistributives, a manera d'estímul a l'ocupació, bé a partir de prestacions complementàries per als treballadors de salaris baixos, bé com a deduccions fiscals reemborsables. El sistema de prestacions s'ha d'adaptar a la nova realitat del mercat laboral, amb **prestacions més flexibles i adaptades a la precarietat que pateixen les persones.**

P Tal i com dèiem; sense ingressos, no hi ha possibilitat de tirar endavant. És per això, que també prioritzem en termes de prestacions, **augmentar la cobertura de l'RGC**: en aquesta situació d'emergència social que vivim resulta inadmissible que la darrera xarxa de protecció social a casa nostra només arribi al 28% de la població en situació de pobresa severa. **Cal recuperar la modificació de la llei d'RGC**, és dir, calen mesures urgents que impliquin:

- **Ampliació de la cobertura de l'RGC**; actualització de l'IRSC de manera immediata després de 12 anys d'estar congelat i inclusió de col·lectius exclosos.
- **Harmonització completa entre IMV i RGC** i que es tramiti la prestació a la vegada per part de la persona sol·licitant. Cal que l'IMV s'ingressi directament des de l'INSS a la Generalitat i que sigui la Generalitat la que faci una interlocució única amb les persones sol·licitants de la prestació (**finestreta única**).
- Establir un **complement per habitatge** i la **compatibilitat completa amb rendes del treball baixes**. Estudiar **ampliació a famílies amb infants i adolescents en situació de vulnerabilitat**.

→ Eliminar les barreres burocràtiques i facilitar la tramitació per qualsevol via (on-line i presencial).

↳ El quart repte des de la nostra mirada és el de **reimpulsar el model d'estat de benestar en conjunt, amb una orientació clara cap a l'accés als drets** com a canal per a la inclusió social i el "rescat" dels sectors més exclosos. **El desafiament de la protecció social és evitar que aquestes noves situacions de vulnerabilitat i intensificació de l'exclusió severa es transformin en cròniques.**

→ Per això calen polítiques públiques decidides i enfocades a reduir l'exclusió social.

A més, també és prioritari per a nosaltres garantir que les persones que **tenen vulnerats els seus drets tinguin accés als mateixos**. El primer repte és que totes les persones que viuen als municipis de la metròpolis es puguin **empadronar** ja que el padró és la gran porta de l'accés als altres drets, i així totes les persones puguin disposar de cobertura sanitària, puguin ser atesos pels serveis socials municipals i que puguin anar accedint en la mesura que les seves situacions ho permetin a obtenir documentació de residència o prestacions públiques. Sabem que l'Ajuntament de Barcelona facilita l'empadronament sense domicili fix i és per això que reclamem que **tots els municipis de la Diòcesi** deixin de posar traves a un dret reconegut.

↳ Com a cinquè punt, reclamem **poder avançar cap a uns serveis socials adaptats a les realitats socials del segle XXI**. Davant dels enormes reptes globals que afronten les polítiques socials com són, entre d'altres, l'envelliment de la població, la lluita contra l'exclusió social, la protecció dels infants en situació de vulnerabilitat, la integració de la població migrant i el foment del benestar emocional, necessitem serveis socials adaptats a les noves realitats socials, tot fomentant **l'autonomia digital** i donant opció a la presencialitat per garantir l'accés a drets de les persones.

En el context actual en que molts tràmits s'han digitalitzat creiem que cal ajudar a que totes les persones puguin accedir a tenir interlocutors presencials si no disposen de dispositius tecnològics o tenen dificultats en utilitzar-los.

Finalment, com a reflexió final, no volem deixar de mencionar quelcom que en el nostre dia a dia d'atenció a les diverses realitats identifiquem com a cabdal. És de vital importància recuperar la **idea de comunitat en allò concret**. Per totes les persones que viuen situacions de marginació, poder-se vincular a una comunitat, dota de sentit i permet crear xarxes de suport. Les activitats compartides i la relació permeten teixir llaços més enllà del pur interès. La seva permanència en el temps pot determinar les futures possibilitats de sortir-se'n. És per això, que ja des de Càritas estem promovent la creació **d'espais comunitaris** que des de l'atenció integral procurem que puguin participar activament en la definició dels seus propis itineraris i establir moments de trobada amb iguals amb qui intercanviar vivències i mirades. Amb la idea de fons que la pandèmia ha posat de relleu: som una **humanitat de vides fràgils** que necessita de sociabilitat. Defensem que la necessitat solidària de l'"altre" s'ha de poder convertir en **costura comunitària**. Només en unió podem defugir de l'individualisme extrem imperant, per a celebrar la capacitat per a cuidar-nos i salvar-nos els uns als altres.

Equip d'Anàlisi Social i Incidència
Àrea de Comunicació i Relacions Institucionals